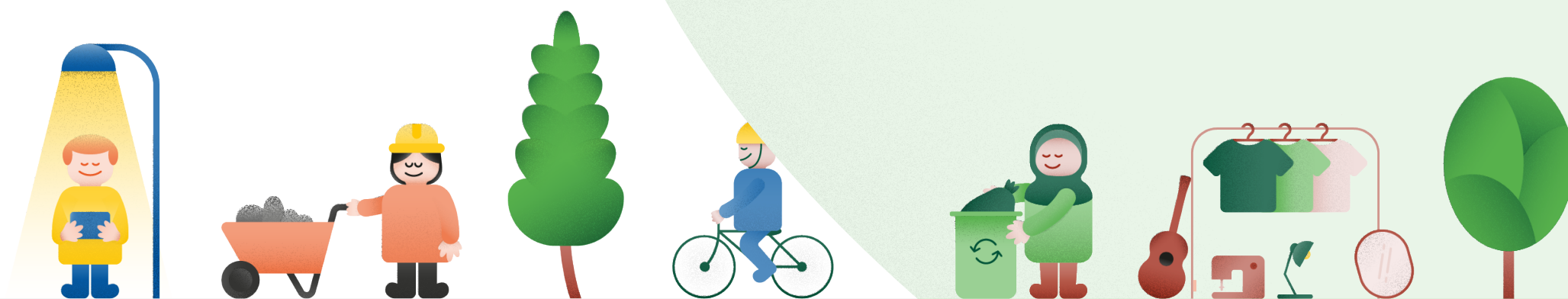

Klimastrategi for Sandnes kommune

2025–2035

Gå til neste side

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Innhold

1	Strategien kort oppsummert	3
2	Mål og strategier	4
3	Hvorfor arbeide med klima?	7
3.1	Utfordringer	8
3.2	Overordnede føringer	11
3.3	Muligheter og handlingsrom	14
4	Våre satsingsområder	15
4.1	Areal og natur	17
4.2	Bygg og anlegg	20
4.3	Energi	23
4.4	Forbruk og avfall	26
4.5	Mobilitet	30
4.6	Klimarobusthet	34
5	Hvordan skal vi få dette til?	37
	Ordliste	41

Strategien kort oppsummert

Klimastrategien for Sandnes kommune er et verktøy for å redusere klimagassutslipp, bevare viktige areal- og naturområder, redusere ressursforbruket og forberede kommunen på de fysiske endringene som vil komme i vær og klima.

Strategien har ett hovedmål, fire delmål og strategier for å oppfylle disse. Videre innretter den arbeidet innenfor seks tematiske satsingsområder: areal og natur, bygg og anlegg, forbruk og avfall, energi, mobilitet, og klimarobusthet. Dette er områder vi omgås i det daglige, og som vi i kommunen kan påvirke, styre, utvikle og regulere. Satsingsområdene har sine strategier som skal bidra til å oppfylle hovedmålet og delmålene. Felles for dem er at de er avgjørende for å oppnå det overordnede målet for klimastrategien: at Sandnes kommune i 2050 er et klimarobust lavutslippssamfunn.

Arbeidet vil konkretiseres i et tilhørende klimabudsjett, som vil utgjøre strategiens handlingsprogram.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

2.

Mål og strategier

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

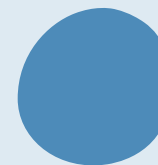
4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal vi få dette til?

Ordliste

I 2050 skal Sandnes kommune være et klimarobust lavutslippssamfunn.

Klimastrategiens hovedmål

Statlige planretningslinjer for klima og energi viser til at mål for utslippsreduksjoner bør være ambisiøse og at kommuner bør strekke seg etter å være viktige aktører i omstillingen til et lavutslippssamfunn. Klimaomstilling er de endringer vi som samfunn må gjennom for å nå målet om reduserte klimagassutslipp, for å forberede oss på de fysiske endringene og for å kunne utnytte de positive mulighetene som ligger i arbeidet. Klimaomstillingen kan gi en mer hensiktsmessig innretning av samfunnet hvor ressurser ikke sløses, sosial ulikhet er mindre og naturen er sterkere.

Delmål

- De direkte klimagassutslippene er redusert med 55 % innen 2030, 75 % innen 2035 og 90-95 % innen 2050, sammenlignet med 2015.
- I 2030 har Sandnes kommune et lavt klimafotavtrykk, med økt ombruk og høyere grad av sirkulær økonomi. I 2035 har kommunen redusert energibruk og økt lokal produksjon av fornybar energi.
- I 2030 bevarer vi verdifull natur, og styrker arealer for karbonlagring og klimatilpasning. I 2035 har vi minimert arealinngrep, og gjenbraker allerede bebygde områder.
- I 2030 er Sandnes kommune klimarobust og tilpasser oss konsekvensene av klimaendringer. I 2035 utnytter vi de positive effektene som følger endringer i klima.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal vi få dette til?

Ordliste

Målet skal nås med følgende hovedstrategier:

Redusere klimagassutslipp

- Vi reduserer transportbehovet og bidrar til å endre reisevaner og teknologi.
- Vi bruker bygg og byggematerialer om igjen, og minimerer nybygging.
- Vi reduserer energiforbruket i kommunen gjennom effektivisering og fleksibilitet.

Bevare viktige naturområder

- Vi bevarer og styrker naturens evne til å oppta og lagre karbon og bevarer naturområder med klimaregulerende tjenester.
- Vi utnytter våre allerede bygde arealer mer effektivt for å minimere arealinngrep.

Sirkulere ressursene

- Vi sikrer at ressursene i Sandnes inngår i et kretsløpssystem av gjenbruk, ombruk, gjenvinning, reparasjon og deling.
- Vi bidrar til å gjøre sirkulære løsninger attraktive.

Forberede på konsekvensene av klimaendringer

- Vi reduserer lokal klimasårbarhet og -risiko for å forebygge og redusere skade.
- Vi styrker økosystemene som bidrar med klimatilpasning.
- Vi styrker kunnskap, kompetanse og tverrfaglig samarbeid på klimatilpasning.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

3.

Hvorfor arbeide med klima?

- 3.1 Utfordringer 8
- 3.2 Overordnede føringer 11
- 3.3 Muligheter og handlingsrom 14

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Norske kommuner anerkjennes i dag som nøkkel-aktører i arbeidet med å realisere nullutslipps-samfunnet, og har siden 1980-tallet hatt en aktiv rolle i miljø- og klimaarbeidet. Miljødirektoratet viser til økt innsats i kommunene som avgjørende for at Norge skal nå klimamålene. Dette er et stort ansvar, og med begrensede ressurser, få virkemidler på klimaområdet og innbyggenes høye forventninger til lovpålagte oppgaver, er det i mange tilfeller vanskelig å prioritere klima godt nok. Denne strategien har som mål å være rådgivende i beslutninger som tas når det gjelder kommunens egen drift, og i å aktivt styre utviklingen i Sandnes kommune i en retning i tråd med klimamålet.

3.1 Utfordringer

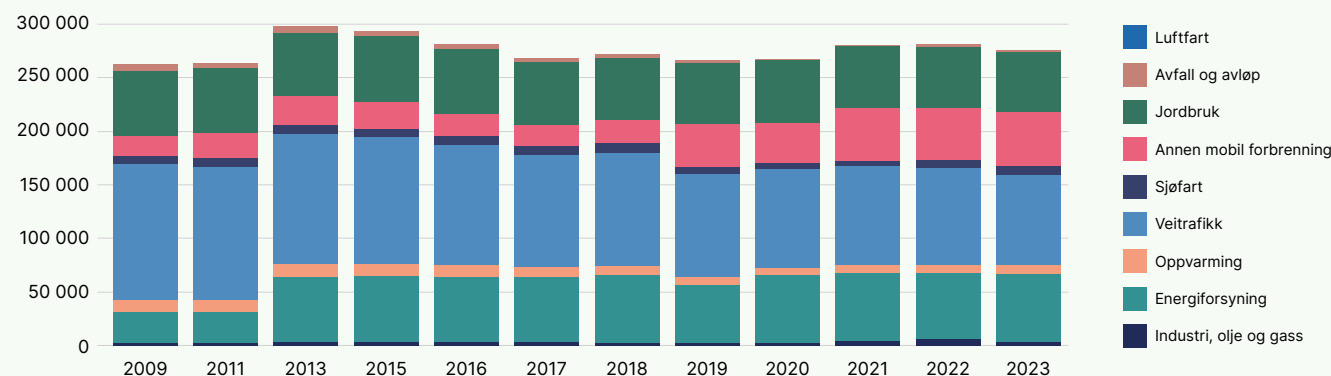
Verden, Norge og Sandnes har sett en enorm utvikling i teknologi, økonomi og velstand, spesielt de siste 100 årene. Denne utviklingen har i stor grad skjedd parallelt med økt bruk av fossile brensler, og storskala uttak av naturressurser. Når fossile brensler, slik som kull,

olje og gass forbrennes, produseres klimagasser som bidrar til global oppvarming ved at solstråling som kommer inn i atmosfæren ikke slipper ut. Denne globale oppvarmingen truer helsen til planetens økosystemer, som vi alle er en del av. 2-gradersmålet fastsatt i Parisavtalen representerer den temperaturøkningen som planetens økosystemer klarer å håndtere og samtidig opprettholde sine funksjoner. Uten tiltak for å redusere klimagassutslippene vil en oppvarming på 4,5 °C innen år 2100 være sannsynlig.

Figur 1 viser kildene til klimagassutslippene i Sandnes. Disse stammer hovedsakelig fra landbruket, veitrafikk, bygg og anlegg og fra avfallsforbrenningen på Forus. Sistnevnte er det største punktutslippet i regionen, og utgjør nesten 23 % av de totale utslippene i kommunen. For å kunne nå klimamålene er det avgjørende at anlegget får etablert karbonfangst og lagring. Det vil kunne redusere utslippet fra avfallsforbrenningen med 90 %.

Siden referanseåret 2015 har vi redusert klimagass-utslippene i Sandnes kommune med 6 %.

Figur 1 Oversikt over klimagassutslippene i Sandnes kommune. Kilde: Miljødirektoratet.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal vi få dette til?

Ordliste

Naturen har en særskilt rolle i klimaarbeidet, både når det gjelder klimagassutslipp og klimatilpasning. Slik må vi se klima- og naturkrisen i sammenheng. FNs klimapanel og naturpanel poengterer at klimaendringer og tap av naturmangfold ofte forstørker og forsterker hverandre. Som samfunn er vi avhengig av de tjenestene naturen bidrar med. Klimagasser er blitt tatt opp og lagret i biologisk materiale, som jordsmonn, trær og busker, over flere millioner år, og fungerer som lagre for stadig økende mengder gass. I tillegg kan flere typer natur bidra til å sikre oss mot konsekvensene av klimaendringene, ved at de kan holde på store mengder vann, fordrøye og senke hastigheten til vann, regulere temperatur og sikre god luftkvalitet. Bærekraftig arealbruk og naturvern vil derfor være en viktig del av klimaarbeidet.

Uavhengig av hvor mye verdenssamfunnet klarer å redusere klimagassutslippene i dag, vil den globale temperaturen fortsette å stige mot midten av århundret fordi det tar tid før man ser effekten av utslippskutt på klimasystemet.

Meld. St. 26 (2022-2023) – Klima i endring
– sammen for et klimarobust samfunn

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Konsekvenser av klimaendringer

Konsekvensene av klimaendringene vil merkes ved at vi får varmere, våtere og villere vær. Ekstrem nedbør, flom, skred og stormflo vil ramme naturen og samfunnene i Rogaland, og kunne utgjøre fare for liv og helse, infrastruktur, boliger, næringer, kulturverdier og mer. Figur 2 viser beskrivelse av de konsekvensene som vil få en sannsynlig økning frem mot år 2100, utarbeidet av Norsk klimaservicesenter. Videre forventes også sterkere tørkeperioder om sommeren. Dette vil være spesielt utfordrende for landbruket.

I tillegg til de fysiske konsekvensene av klimaendringer, vil også konsekvensene av en sterkere nasjonal og internasjonal klimapolitikk kunne ramme både kommunens næringsliv og kommunens egen virksomhet. Dette gjennom reguleringer, teknologisk utvikling og endring i konsumadferd som kan påvirke konkurransekraften til lokalt næringsliv, og indirekte kommunens inntekter. Dersom denne risikoen ikke tas hensyn til i kommunal planlegging kan det medføre store direkte og indirekte kostnader for eksisterende og ny kommunal infrastruktur, og for det lokale næringslivet.

SANNSYNLIG ØKNING

Ekstrem nedbør	Det forventes at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig både i intensitet og hyppighet. Dette vil også føre til mer overvann.
Regnflom	Det forventes flere og større regnflommer, og i mindre bekker og elver må man forvente en økning i flomvannføringen.
Jord-, flom- og sørpeskred	Økt fare som følge av økte nedbørmengder.
Stormflo	Som følge av havnivåstigning forventes stormflonivået å øke.

Figur 2 Forventede konsekvenser av klimaendringer.
Kilde: Klimaprofil Rogaland, Norsk klimaservicesenter.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal vi få dette til?

Ordliste

3.2 Overordnede føringer

Nasjonale og regionale føringer

Klimalovens mål¹:

- **2030:** Norge skal redusere de direkte klimagassutslippene med minst 50 % sammenlignet med 1990-nivå.
- **2035:** Norge skal redusere de direkte klimagassutslippene med minst 70-75 % sammenlignet med 1990-nivå.
- **2050:** Norge skal være et lavutslippssamfunn, med reduksjon av direkte klimagassutslipp på 90-95 % sammenlignet med 1990-nivå. Deler av utslippene tas gjennom kutt utenfor Norges grenser, gjennom det europeiske klimakvotesystemet.

NOU 2023:25 - Omstilling til lavutslipp

Klimautvalgets 2050-rapport til regjeringen i 2023 synliggjør veivalgene for klimapolitikken frem mot 2050. Den viser til at alle beslutninger som tas i dag må baseres på et mål om at så godt som alle klimagassutslipp i Norge må være fjernet for godt innen 2050. Spesielt viktig er tilrådingen om at arealpolitikken må begrense tap av natur og bidra til bevaring av naturens karbonlagre.

Meld. St. 26 (2022-2023) - Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn

Klimatilpasningsmeldingen er den nasjonale plan for klimatilpasning. Den viser til at kommunene har sentrale oppgaver når det gjelder klimatilpasning. Ansvarsprinsippet legger opp til at kommuner må ta hensyn til konsekvensene av klimaendringer når det kommer til arealplanlegging, forurensning, naturforvaltning og samfunnssikkerhet og beredskap.

Regjeringas klimastatus og -plan (2024-2025)

Dette er regjeringens oppfølging til nasjonal klimaplan for 2021-2030. Denne gir oversikt over sentrale forutsetninger for klimaomstilling, som f.eks. tilstrekkelig tilgang til kraft, for så å presentere regjeringens politikk og virkemidler for omstilling. Hovedtrekkene er en tilnærming til at natur, areal og energi er knappe ressurser, og at en overgang til sirkulærøkonomi er fundamentalt i klimaomstillingen.

1. Mål i klimaloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-06-16-60>

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

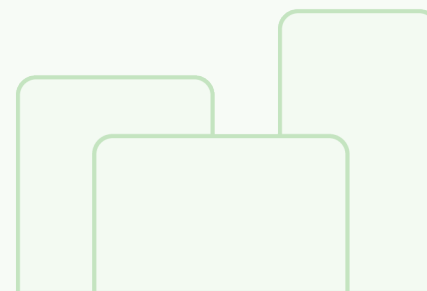
Det legges opp til at viktige tema i regionale og kommunale planer vil være hensyn til naturmangfold, omstilling til et klimarobust lavutslippssamfunn, langsiktige arealvurderinger for å minimere arealtapet av natur og helhetlig forvaltning av vannressursene. Spesielt arealplanlegging som reduserer utslipp, arealbeslag og transportbehov skal prioriteres for å oppnå målet om lavutslippssamfunnet, og for å redusere nedbyggingen av natur.

Statlige planretningslinjer for klima og energi

Nylig reviderte statlige planretningslinjer for klima og energi legger opp til at hensynet til klima, natur og energi skal ha høy prioritet i sektorenes arbeid, og sees i sammenheng. Det skal også tas hensyn til effektiv ressursbruk i samfunnet. Planlegging skal legge til rette for a) arealbruk som reduserer klimagassutslipp og støtter omstilling til lavutslippssamfunn, b) effektiv og fleksibel energibruk, c) utbygging av fornybar energi, d) en sirkulær økonomi, og e) at samfunnet tilpasses et klima i endring.

Regionalplan for klimatilpasning i Rogaland 2020-2050

Regionalplanen prioriterer i størst grad risiko knyttet til økte nedbørsmengder, og skadepotensiale. Den tar også tak i utfordringer knyttet til organisering av klimatilpasningsarbeidet i offentlig sektor. Planen er lagt til grunn i utarbeidelsen av strategiens satsingsområde på klimarobusthet.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal vi få dette til?

Ordliste

Relevante kommunale dokumenter

Kommuneplan for Sandnes 2023-2038

Kommuneplanen er kommunens viktigste strategiske styringsverktøy. Den inneholder mål for kommunens samfunnsutvikling de neste 15 årene og viser hvordan vi sammen kan skape det samfunnet vi ønsker oss. Den tilhørende arealstrategien skal ivareta et utbyggingsmønster som skåner landbruksjord, og som bidrar til å tilpasse oss til, og bremse, klimaendringer (...).

Kommuneplanen har tre langsiktige mål:

- Sandnes skal være et inkluderende og mangfoldig samfunn
- Sandnes skal være en attraktiv kommune
- Sandnes kommune skal være en ansvarlig og offensiv samfunnsutvikler

Klimastrategien er spesielt knyttet til målene om å være en attraktiv kommune, og en ansvarlig og offensiv samfunnsutvikler. Kommunen skal være trygg for innbyggerne og ta klimaendringene og dens konsekvenser på alvor. Det skal være enkelt å leve klimavennlig, og man skal kunne utnytte de positive effektene av klimaomstilling.

Mobilitetsstrategi for Sandnes kommune (ikke ferdig)

- Mobilitetsstrategien legger retningen for kommunens arbeid med mobilitet. Den er særlig relevant for klimastrategien, og de to skal være samstemte på temaet mobilitet.

Skybruddsplan

- Skybruddsplanen omhandler kommunens håndtering av overvann. Dette overlapper med strategiens tema på klimarobusthet, og føringer fra planen er innarbeidet i strategien.

Kommunedelplan for blågrønne strukturer (ikke ferdig)

- Kommunedelplan for blågrønne strukturer omhandler forvaltning av kommunens blå og grønne strukturer, og er særlig relevant for strategiens tema for klimarobusthet. Strategiens tilnærming til naturbaserte løsninger for klimatilpasning skal være samstemt med kommunedelplanen.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

3.3 Muligheter og handlingsrom

Kommunen har i dag et handlingsrom til å redusere klimagassutslipp både i egen organisasjon og ute i samfunnet. Videre kan kommunen ta sitt samfunnsansvar og tilrettelegge for at de klimavennlige valgene blir de enkleste og beste valgene for kommunens innbyggere og næringsliv. Konkret kan vi:

- **Være et godt forbilde:** Redusere utslipp fra vår egen virksomhet gjennom våre anskaffelser og rutiner, og slik sette et godt eksempel for kommunesamfunnet.
- **Bruke rollen som planmyndighet aktivt:** Sikre klimavennlig samfunnsutvikling, og utnytte virkemidler i lovverket til å tilrettelegge for utslippsreduksjon hos andre.
- **Ta samfunnsansvaret alvorlig:** Tilrettelegge og gjøre det enklere å ta klimavennlige valg, og samarbeide med innbyggere, foreninger og næringsliv om hvordan vi best når klimamålet sammen.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

4.

Våre satsingsområder

4.1 Areal og natur

[17](#)

4.2 Bygg og anlegg

[20](#)

4.3 Energi

[23](#)

4.4 Forbruk og avfall

[26](#)

4.5 Mobilitet

[30](#)

4.6 Klimarobusthet

[34](#)

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

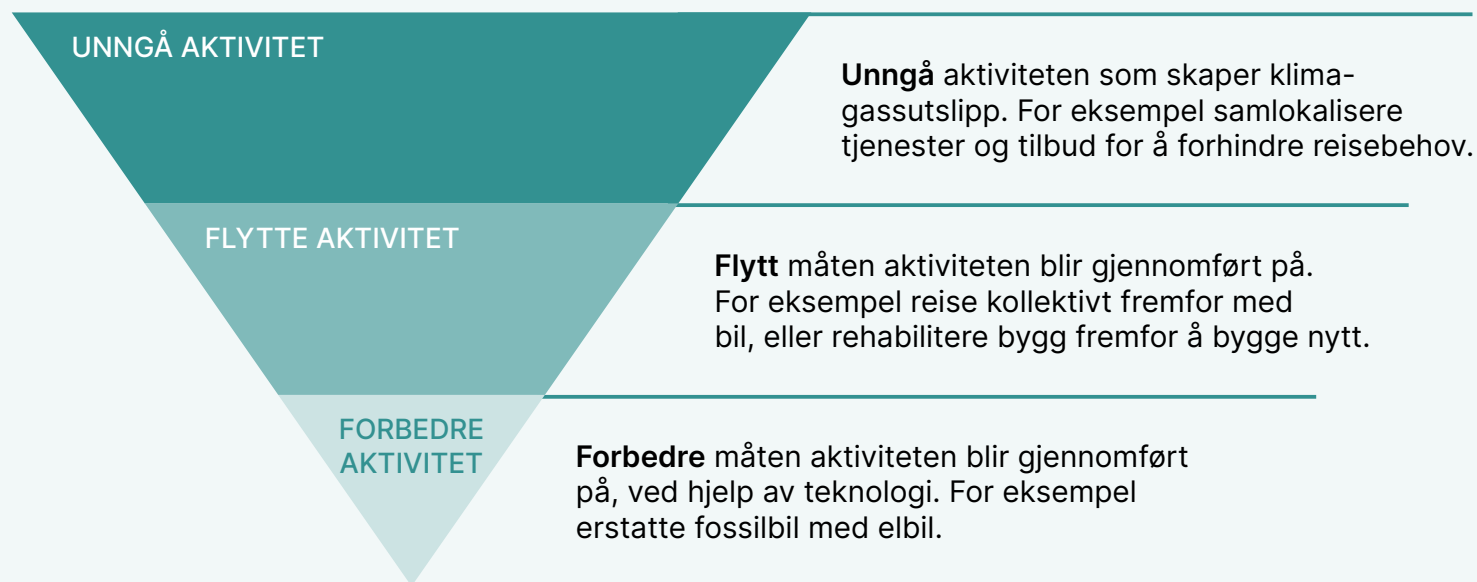
Ordliste

Satsingsområdene er tett knyttet sammen, og flere av områdene har overlappende tematikk. Blant annet er areal og mobilitet to områder som direkte påvirker hverandre, og som må adresseres samlet, i tråd med mål om samordnet areal- og transportplanlegging.

Rammeverket Unngå, flytte, forbedre (UFF) er løftet frem som sentralt i omstillingen til lavutslipp, og legges til grunn i strategiens satsingsområder og klimabudsjett.

Det hierarkiske rammeverket bygger på at man ved tiltaksutvikling skal tilrettelegge for redusert etterspørsel etter aktivitetene som forårsaker klimagassutslipp. I prioritert rekkefølge skal man unngå aktiviteten som gir klimagassutslipp, flytte aktiviteten til en mer klimavennlig måte å gjennomføre den på, eller, om ikke annet er mulig, forbedre aktiviteten.

Figur 3 UFF-rammeverket for tiltaksutvikling.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

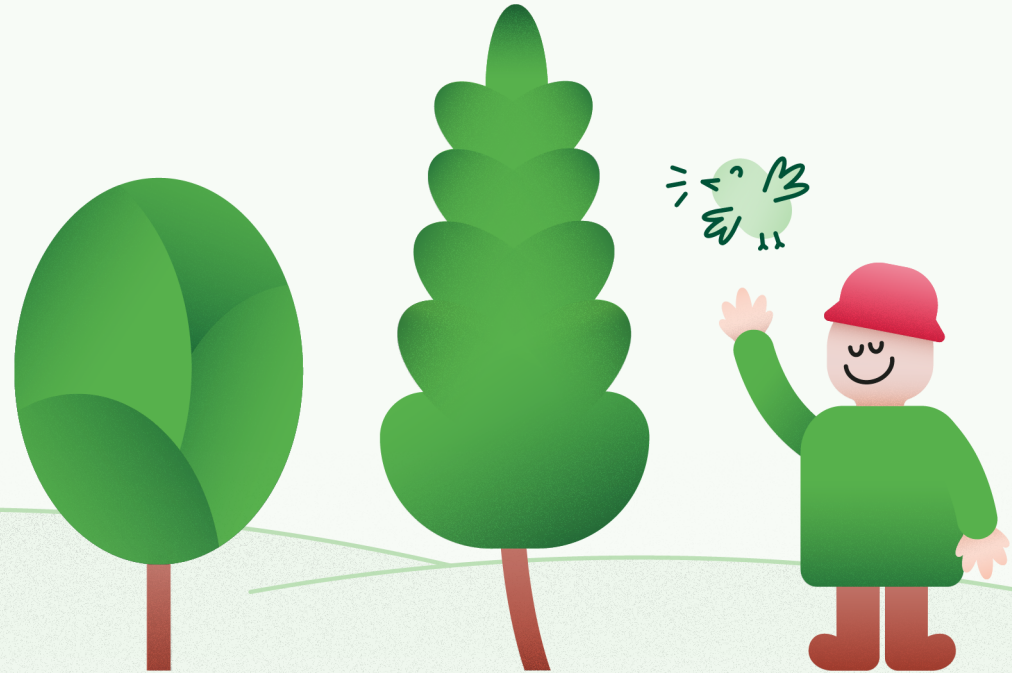
4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

4.1 Areal og natur

Vi vil:

- Jobbe for en videre effektiv utnyttelse av byens bebygde arealer, gjennom fortetting og transformasjon i byaksen. Vi forsterker innsatsen på sambruk og gjenbruk av bygg og arealer.
- Ha korte avstander til hverdagens gjøremål, for å redusere arealinngrep til transportinfrastruktur og bebyggelse.
- Sikre at fellesfunksjoner som betjener større områder skal legges slik at de lett kan nås med klimavennlig transport.
- Synliggjøre naturområders tilstand, kvaliteter og verdier, og samlet arealbruk.
- Unngå nedbygging av myr og andre karbonrike arealer i Sandnes kommune.
- Bevare, styrke og restaurere arealer med viktige naturkvaliteter og -verdier.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal vi få dette til?

Ordliste

Sandnes er en kommune i vekst, og behovet for arealer til bolig, næring og transportinfrastruktur har vært økende de siste 20 årene. Ny kunnskap om konsekvenser av arealnedbygging har ført til at det nå er et økt nasjonalt fokus på bærekraftig arealbruk.

Arealnedbygging er den største årsaken til tap av naturmangfold. Naturen spiller en avgjørende rolle i omstillingen ved at de tar opp og lagrer betydelige mengder karbon både i vegetasjon og jordsmonn. Når karbonrike arealer som skog, myr og dyrket mark bygges ned frigjøres betydelige mengder klimagasser, samtidig som det reduserer mengden arealene er i stand til å ta opp. Natur- og grøntområder har også egenskaper som kan bidra til å dempe de negative konsekvensene av klimaendringer, slik som flom, overvann, skred, ras og høyere temperaturer. For at de skal kunne bidra med disse egenskapene må økosystemene være i god stand. Naturmangfold bidrar til robuste økosystemer, som er avgjørende i møte med konsekvensene av klimaendringene, og reduserer klimasårbarheten vår.

Gjennom EUs klimaavtale og FNs naturavtale er Norge forpliktet til å sikre netto nullutslipp fra skog og annen arealbruk, og 30 % vern og 30 % restaurering av natur.

83 % av landets arealer blir forvaltet av norske kommuner gjennom plan- og bygningsloven². Dette legger et betydelig ansvar på kommunene til å forvalte arealene på en bærekraftig måte. Å synliggjøre arealenes kvaliteter er et første steg i å sikre en bærekraftig arealbruk. Et andre steg er å anerkjenne at arealer er begrensede ressurser.

Dette satsingsområdet vil derfor knytte sammenheng mellom naturens kvaliteter og funksjoner, arealbruk og vern.

2. apollon.uio.no/artikler/2024/4_natur_kommuner.html

Økosystemer i god
tilstand er viktig for
å redusere konsekvensene
av klimaendringer for både
samfunn og natur.

Meld. St. 26 (2022-2023) – Klima i endring
– sammen for et klimarobust samfunn

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal vi få dette til?

Ordliste

Bærekraftig arealbruk

Å benytte arealer på en bærekraftig måte innebærer å i størst mulig grad utnytte potensialet i allerede bebygde arealer, gjennom sambruk, gjenbruk, fortetting og transformasjon. Slik unngår vi å bygge ned areal og natur. Arealeffektivitet gjennom en mer kompakt og funksjonsfleksibel by, med lite spredning i arealene vil også bidra til å redusere transport-behovet. Infrastruktur til transport er en vesentlig bidragsyter til at arealer bygges ned.

Goder vi får fra naturen

Naturens økosystemer bidrar med mange goder som vi som samfunn drar fordel av. De mest grunnleggende er produksjon av luft gjennom fotosyntese, mat fra planter, vekster og dyr, og ferskvann fra vassdrag. Naturen bidrar også med goder for å begrense klimaendringenes konsekvenser. Vi kaller disse for arealer med klimaregulerende funksjoner:

- **Karbonrike arealer:** Dette er myr- og skogs-arealer og annen vegetasjon som tar opp CO₂ fra atmosfæren og lagrer dette i egen biomasse. Myrområder har gjort dette over tusenvis av år, og er svært store karbonlagre. Dersom for eksempel myr dreneres vil store mengder lagret CO₂ bli sluppet ut i tillegg til at myra ikke lenger kan ta opp CO₂.
- **Risikodempende arealer:** Dette er skog, vegetasjon og myr som beskytter oss mot skred, ras og flom, men som også kan være temperaturregulerende. Vegetasjon sikrer naturlig fordrøyning av vann og reduserer overflateavrenning, mens myr absorberer og holder på store mengder vann. Dette kan også være nyttig ved tørkeperioder.

Det vil være viktig å bevare og styrke arealer som bidrar med disse tjenestene, da de bidrar til å heve motstandsdyktigheten i samfunnet.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

4.2 Bygg og anlegg

Vi vil:

- Søke å rehabilitere bygg fremfor riving og nybygging der det er hensiktsmessig og forsvarlig.
- Ombruke og gjenbruke både masser, eksisterende bygningsmasse og bygningsmateriell.
- Søke å bruke kommunens egne eksisterende bygg og anlegg til flere formål og aktiviteter.
- Sikre at kommunens egne nye bygg prosjekteres for en lang levetid, og er tilrettelagt for demontering og brukerfleksibilitet i utforming, slik at rehabilitering i fremtiden blir enklere og billigere.
 - Jobbe for at dette også blir innført i eksterne utbyggingsprosjekter.
- Etterspørre gjenbruksmateriell og klimavennlige materialer i våre byggeprosjekter.
- Stille krav til fossilfri bygg- og anleggsplass der dette er hensiktsmessig.
- Bruke miljøstyringsprogram i planleggingen av byggeprosjekter i kommunen.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Bygg- og anleggssektoren står for 16 % av de totale klimagassutslippene i Norge. Videre genererer sektoren stort ressursuttak og store avfallsmengder, ved at det frem til nå har eksistert lite gjenbruk av hverken bygg eller materialer.

Utslippene kommer fra alle faser av byggets livsløp: fra produksjon av byggematerialene som skal brukes, til anleggsfasen hvor bygget bygges, til bruksfasen med energibruk og transport til og fra, og så til slutt fra avhendingsfasen. Samlet sett kalles disse klimafotavtrykket til bransjen.

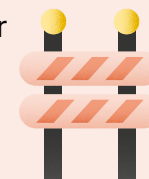
Råvare- og materialproduksjon

- Råvareutvinning
- Transport av råvarer og materialer
- Produksjon av materialer

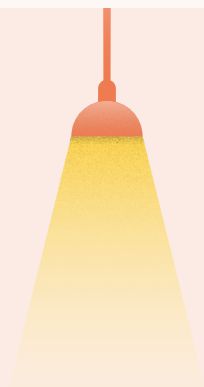
Bygg- og anleggsfase

- Drivstofforbruk anleggsmaskiner
- Transport
- Oppvarming og uttørking av byggeplasser

Driftsfase

- Energibruk i drift
- Transport til og fra bygg
- Vedlikehold

Avhendingsfase

- Rivearbeid
- Transport
- Avfallsbehandling

Figur 4 bygg- og anleggslivsløp

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Den største kilden til klimagassutslipp fra hele byggets livsløp er indirekte utslipp relatert til produksjon av nye byggematerialer, og dette kan i noen tilfeller utgjøre over halvparten av alle utslipp relatert til et bygg. Produksjon av nye byggematerialer inkluderer utvinning, produksjon og transport av råvarer, materialer og varer både i og utenfor Norge. Slike byggematerialer er typisk tradisjonell sement og betong, stål og aluminium, og glass. Å redusere det samlede klimafotavtrykket fra bygg- og anleggsnæringen vil derfor kreve økt sirkularitet i næringen. Det viktigste grepet for å få til dette er å ta vare på og bruke bygg og anlegg lenger, og de eksisterende byggematerialer som allerede er i omløp. Dette vil redusere behovet for ressurser til nye materialer, samtidig som det reduserer avfallsmengden fra bransjen.

Utslipp fra aktivitet på byggeplassen er den nest største utslippskilden, og det største direkte utslippet. Dette er utslipp knyttet til massehåndtering, og til maskiner og utstyr som blir brukt i oppføringen av bygninger. I de tilfeller hvor vi må bygge nytt må vi bruke mer klimavennlige materialer og ha en mer klimavennlig byggeprosess, med større bruk av gjenbruk av masser og alternativer til fossil energibruk. Kommunen har størst påvirkning på dette i egne byggeprosjekter og kan stille krav i våre anskaffelser.

Energibruk i bygg og anlegg er også en del av klimafotavtrykket. I Norge er store deler av energiforsyningen utslippsfri, fornybar energi, og klimagassutslippene relatert til energiproduksjonen er lavere enn i andre land. Likevel vil den pågående

energiomstillingen i samfunnet kreve store mengder energi, til transport, industri, teknologi med mer. Derfor er det viktig å sikre så effektiv bruk av energien som mulig, slik at vi frigjør energi til andre viktige formål. Dette henger tett sammen med bygg og anlegg, men vil bli nærmere håndtert i eget satsingsområde.

Byggsektorens utslipp er sterkt koblet til beslutninger som tas på arealplannivå, når det kommer til arealbruk, plassering og mobilitet. Videre gir beslutninger tidlig i planprosessen større handlingsrom for å påvirke klimagassutslippene, slik som massehåndtering, materialvalg, energiløsninger og mer. Det er derfor viktig å legge til rette for god informasjon om valg og konsekvenser på et tidlig tidspunkt slik at aktører kan velge gode, klimavennlige løsninger.

Bygg-, anleggs- og eiendomsnæringen forbruker omtrent 40 % av alle ressurser som blir tilført økonomien. Den er også den største enkeltkilden til avfall i Norge.

Nasjonal strategi for ein grøn, sirkulær økonomi (2021)

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

4.3 Energi

Vi vil:

- Stimulere til energieffektivisering og energifleksibilitet i kommunens bebyggelse og næringsliv.
- Ha smarte og fleksible energisystemer i egen drift for å redusere energibruken.
- Bruke hovedsakelig andre fornybare energikilder enn strøm til oppvarming.
- Styrke energisystemet ved å øke lokal energiproduksjon i bebygde områder.
- Støtte utvidelse av fjernvarmenettet og etablere systemer for å ta i bruk overskuddsenergi fra flere kilder i tillegg til avfallsforbrenning.
- Planlegge for samlokalisering av bygg med overskuddsvarme eller -kjøling og mottakerbygg.
- Være pådriver for endringer i regelverk som støtter opp om mer effektiv energiproduksjon og -bruk.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Klimaomstilling handler i stor grad om energiomstilling. Bruk av fossil energi skal erstattes med fornybar energi, og prosesser som tidligere brukte fossil energi skal elektrifiseres. Dette gjelder blant annet i industrien, i transporten og ved fremvekst av nye næringer, slik som datasentre og batterifabrikker. NVE spår at strømforbruket vil øke i tiden som kommer, og for å kunne gjennomføre energiomstillingen er vi nødt til å sørge for at vi har nok energi til disse formålene.

I Norge i dag står drift av bygninger for 36 % av samlet norsk energiforbruk, og mesteparten av dette går til strømforbruk. Denne strømmen går i stor grad til oppvarming av bygninger og boliger, og står for over halvparten av hele det norske strømforbruket. Det finnes i dag mer effektive måter å varme opp bygg på, som benytter seg av energi som ellers ville gått til spille. Fjernvarme er et godt eksempel på dette, eller energibrønner.

Strømmen som brukes i Norge kommer hovedsakelig fra fornybare energikilder, og har lave klimagassutslipp. Men produksjon av fornybar energi skjer ikke uten miljømessige konsekvenser. Utbygging av fornybar energi og tilhørende infrastruktur legger i dag store arealbeslag, ofte i inngrepsfri natur, og er en av grunnene til at naturen bygges ned. For å redusere samlet belastning fra energisektoren, må vi redusere energibruken der vi kan, ved å bruke energien på smartest mulig måte. Dette kalles energieffektivisering og -fleksibilitet.

Selv med redusert energiforbruk vil vi som samfunn ha behov for mer energi i tiden som kommer. Lokal produksjon og bruk av strøm vil kunne redusere behovet for ny infrastruktur som strømmett, og redusere energitap ved at strømmen ikke behøver å reise langt. Det vil også avlaste strømmettet i perioder med høyt forbruk. Begrenset utbygging av nytt nett vil redusere økninger i nettleie til forbrukere.

Energieffektivisering
er i mange tilfeller den
rimeligste og raskeste
måten å styrke den norske
kraftbalansen på.

Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Energieffektivisering

Energieffektivisering handler om å bruke energien mer effektivt, få mer ut av mindre og forhindre svinn. Energieffektivisering er viktig for den norske kraftbalansen, ved at det bidrar til å jevne ut forbrukstoppene ved å redusere energibehovet, og samtidig bidrar til reduserte energikostnader for både husholdninger og industri. Dette bidrar også til å avlaste nettet og dermed til å bremse behovet for nettutbygging og ny kraftproduksjon. Norge har et stort energieffektiviseringspotensial som i dag ikke blir utløst. Dette er størst på vinteren, når kraftsystemet er under størst press og prisene er høyest. Her kan tiltak som etterisolering, utskiftning av vinduer eller tiltak på ventilasjon redusere varmesvinn og dermed energibehovet betraktelig.

Energifleksibilitet

Energifleksibilitet gir muligheter for å bruke andre energikilder enn strøm når man har behov for det. Spesielt gjelder dette til oppvarming av boliger og bygg, når f.eks. strømprisene har vært høye eller for å dekke et grunnnivå av varmebehovet. Et velkjent eksempel er å fyre med ved når det er veldig kaldt, eller å ha fjernvarme. Det kan også være løsninger for å produsere egen lokal strøm, som f.eks. å ha solceller på taket. Denne fleksibiliteten avlaster strømmettet, og kan gi reduserte energikostnader. Ofte brukes kombinasjoner av løsninger sammen, for å gi en forhøyet fleksibilitet.

Lokal produksjon og deling av energi

For å begrense nedbygging av natur og øke lokal energiselforsyning er det viktig å utnytte allerede bebygde arealer til å produsere lokal fornybar energi der vi kan. Det er for eksempel et stort potensial for produksjon av energi via solceller på alle kommunale tak og på næringsbygg. Lokal produksjon legger også opp til å kunne bruke kraften lokalt, uten behov for infrastrukturutbygging. Slik minsker man også energitap. Deling av energi mellom bygg og tomter vil kunne frigjøre energi og effekt til andre viktige formål. Å planlegge for effektiv energideling er også viktig. Det kan være å samlokalisere bygg som produserer overskuddsvarme eller -kjøling med bygg som har behov for det, eller å plassere bygg med behov for varme eller kjøling ved fjorden slik at man kan utnytte fjordvarme til dette.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

4.4 Forbruk og avfall

Vi vil:

- Bidra til å redusere klimafotavtrykket til våre innbyggere og fra vår egen drift.
- Bruke anskaffelser til å etterspørre varer og produkter med lavere klimafotavtrykk.
- Tilby dele- og reparasjonsløsninger for kommunens innbyggere, og informere om forbrukeradferd.
- Redusere matsvinn fra vår egen drift.
- Etterfølge kostholdsrådene i våre egne institusjoner.
- Arrangere og støtte bruktmarkeder og reparasjonsarrangement.
- Sikre bedre utsortering av gjenvinnbare materialer.
- Stimulere til næringsutvikling med sirkulære løsninger.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

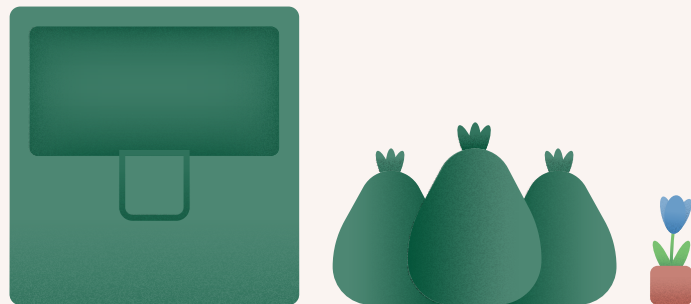
4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Klima- og naturkrisen har sitt utgangspunkt i at verden forbruker ressurser utover planetens tålegrenser. Nye ressurser tas i bruk for å produsere nye produkter, som i dagens system blir til avfall ved endt levetid. Produkters levetid blir kortere, og fremvekst av fast-fashion³ og billigkjeder tilrettelegger for et økt forbruk av varer med høy miljøbelastning. 90 % av tap av naturmangfold skyldes arealbruk relatert til produksjon av forbruksvarer, og Norge har et av verdens høyeste ressursforbruk per innbygger. Klimafotavtrykk er summen av direkte utslipp i Sandnes, og indirekte utslipp som oppstår andre steder i landet eller verden i forbindelse med vår handel med varer, tjenester, energi og reiser. I snitt har nordmenn et årlig klimafotavtrykk på nær 14 tonn CO₂⁴, over tre ganger høyere enn det globale snittet, og høyest i Skandinavia. Husholdninger står for over halvparten av klimafotavtrykket. Den største andelen kommer av forbruket av mat, deretter transport, klær og elektronikk.

Mat er viktig⁵

Matforbruk står for den største delen av klimafotavtrykket i Norge. Ved å følge de nasjonale kostholdsrådene kan utslippene reduseres betydelig, samtidig som det gir positive helseeffekter og et mer bærekraftig samfunn.

En stor utfordring er matsvinn som er direkte sløsing av ressurser. Derfor skal Sandnes kommune vesentlig redusere matsvinn i kommunal drift, eksempelvis kantiner, skoler og sykehjem. Kommunen skal også gå foran i å teste og fremme løsninger for ombruk, deling og resirkulering av mat, og bruke holdningskampanjer for å nå husholdninger og næringsliv. Dette med sikte på å få til en mer sirkulær matprofil og endring i folks holdning til mat og matavfall.

Landbruket er en viktig del av et bærekraftig samfunn, på bakgrunn av at det krever store ressurser og står for en vesentlig del av klimagassutslippene både lokalt og globalt. Derfor er det avgjørende at maten som produseres blir spist, og at man samtidig løfter frem regionalt landbruk og sjømat som kortreiste og bærekraftige alternativer. Ved å bygge stolthet rundt lokal matproduksjon fremmer man kortreiste alternativer som reduserer transport og utslipp.

3. Forretningsmodell preget av billig, masseprodusert klesproduksjon med lav kvalitet som raskt følger nye trender, og oppmuntrer til hyppig forbruk og utskifting av plagg

4. [Miljødirektoratet, 2024](#)

5. Avsnittet er lagt til etter vedtak i Sandnes kommunestyre 20. oktober 2025, sak 105/25

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Avfall som ressurs

For å begrense forbruket er det viktig å se på hva vi har. Hva har vi som vi kan låne eller dele, hva har vi som vi ikke trenger, hva kan vi reparere og forlenge levetiden til, og hva kan dekke flere formål? Det som blir til avfall blir i prinsippet til tapte ressurser, og derfor er det viktig å sikre at minst mulig blir til avfall.

Pyramiden i figuren til høyre viser prinsipper for hvordan man minimerer mengden avfall, og på denne måten, forbruket, ved å holde ressursene i bruk så lenge som mulig. Vi bør ombruke, gjenbruke, reparere og vedlikeholde produkter så lenge som mulig, før det som ikke kan brukes i samme form gjenvinnes til bruk som råvare. Om det ikke er mulig å bruke materialet til nye råvarer, forbrennes det slik at restenergien kan forbrukes. Aller siste utvei er at materialet deponeres.

Figur 5 Avfallspyramiden

En økonomi som i større grad reduserer
mengden nye ressurser som brukes
og holder ressurser i kretsløpet lengst
mulig kan bidra til å løse klimakrisen.

Handlingsplan for en sirkulær økonomi 2024-2025

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

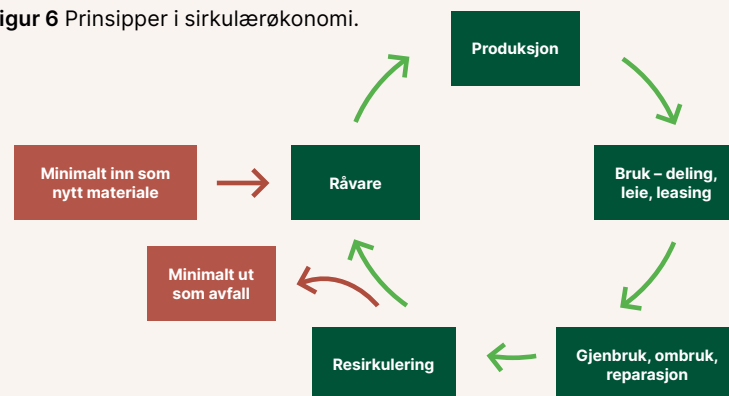
4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Prinsippene i avfallspyramiden kan også kobles til prinsippene for sirkulærøkonomi. Sirkulærøkonomi handler om å holde ressursene i systemet så lenge som mulig, og å bruke produktet eller materialene som en ressurs igjen. Kun i de aller færreste tilfeller skal noe inn eller ut av systemet. Figuren under viser prinsippene i en sirkulær verdikjede. Fra tradisjonell utvinning av råvarer og produksjon av avfall, til en sirkulær verdikjede hvor ressursene blir brukt lengst mulig og på flest mulig måter, og brukt om igjen i størst mulig grad.

Figur 6 Prinsipper i sirkulærøkonomi.

Dette er prinsipper og en tankegang som tar lang tid å implementere. Kommunen sitter imidlertid på mange av virkemidlene for å stimulere til dette. Vi er ansvarlige for renovasjon og kan bruke regulatoriske virkemidler, vi både anskaffer og tilbyr tjenester og er en stor arbeidsplass for mange av kommunens innbyggere. Vi kan derfor etterspørre produkter som er del av en sirkulær verdikjede i våre anskaffelser, vi kan tilby og tilrettelegge for delingsløsninger, vi kan støtte virksomheter som vil satse på

reparasjon og upcycling⁶, vi kan redusere matsvinn i våre kantiner og institusjoner, og vi kan drive med informasjonsarbeid.

Løsninger for å redusere forbruket må være synlige og lett tilgjengelig for alle. Dette gjelder deleløsninger, reparasjonstjenester, gode løsninger for å handle og selge brukt, og enkel innlevering av det som kan bli råmaterialer til nye ting. For at mest mulig materialer skal kunne gjenvinnes trenger vi bedre systemer for sortering og materialgjenvinning enn det vi har i dag.

Mindre avfallsproduksjon vil også redusere klimagassutslippene fra forbrenningsanlegget på Forus. Forbrenningsanlegget er det største punktutslippet i Sandnes kommune. Karbonfangst på dette anlegget er avgjørende for at kommunen skal nå klimamålene satt for både 2030 og 2050.

6. Upcycling betyr å reparere og restaurere noe til et sluttprodukt med høyere verdi

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

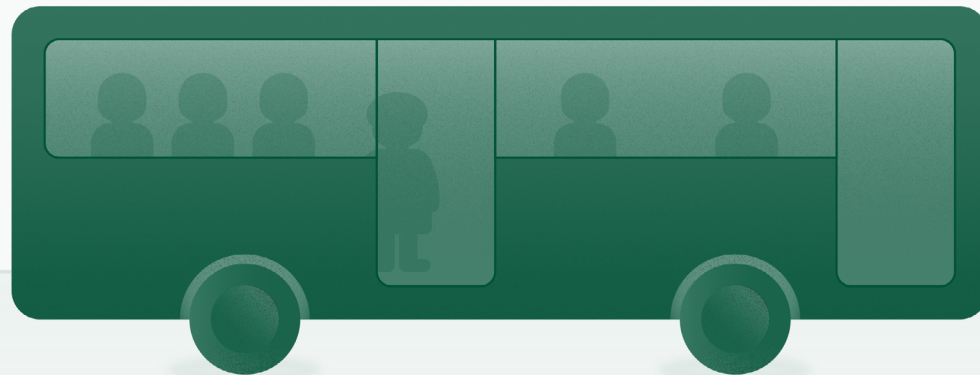
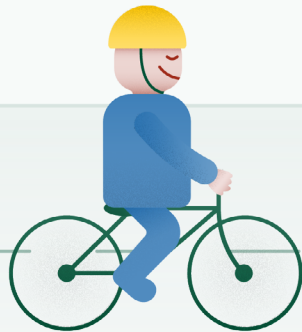
4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

4.5 Mobilitet

Vi vil:

- Fortsette fortetting og transformasjon rundt knutepunkter.
- Sikre at alle innbyggerne kan dekke sine mobilitetsbehov med klimavennlige løsninger.
- Redusere personbiltrafikken ved å sikre at kollektivtransport, sykkel og gange blir mer attraktive reisemidler enn bil.
- Tilrettelegge for bedre sykkelinfrastruktur og trygg sykkelparkering.
- Planlegge mobilitetspunkter med en variasjon av reisemidler, for å stimulere til flere kombinasjonsreiser.
- Støtte effektivisering av gods- og varetransport ved å bidra til regionalt arbeid for forbedret lokal varedistribusjon, samt effektiv tilkobling mellom vei og jernbane.
- Jobbe for å etablere hurtiglading av tungtransport.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

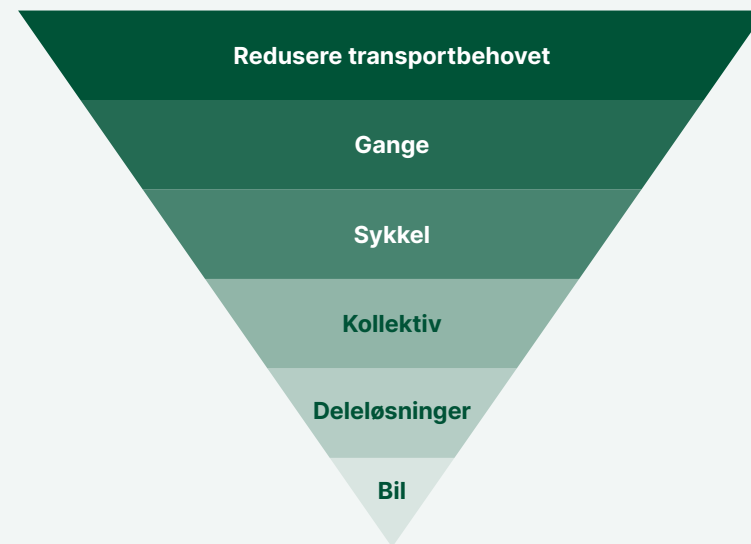
Ordliste

Klimagassutslippene fra veisektoren står i dag for 30 % av alle klimagassutslippene i kommunen. Utskiftingen av fossil bil med elektrisk har bidratt til at utslippene har blitt redusert med over 33 % siden 2009. Men, trafikkmengden har økt. Totalt har antall kjørte kilometer i kommunen økte med 10 % siden 2009, og økningen er størst innen tungtransport, som har steget med 32 % siden 2009. Nord-Jærens byvekstavtale [Bymiljøpakken](#) forplikter kommunen til å planlegge for at all vekst i persontransport skal skje med kollektivtransport, sykkel eller gange. Målet er nullvekst i persontransport med bil. Men selv med dette målet, kreves det ytterligere tiltak for å redusere klimagassutslippene. Dette gjelder spesielt innenfor tungtransport og varetransport og logistikk.

Klimavennlig mobilitet må ta for seg to aspekter det å redusere transport og det å redusere utslipp. Ved å bytte bilparken fra fossil til elektrisk reduseres utslippene, men trafikkbelastningen med tilhørende behov for infrastruktur og areal vil ikke endres. Derfor er det viktig å redusere transportbehovet. Mobilitetspyramiden gir en prioritering av ulike transportformer i planlegging. Jo høyere i figuren, jo mer bærekraftig, i form av redusert arealinngrep, lavere klimagassutslipp, sunnere for folkehelsen og bedre for bymiljøet.

Til forskjell fra tidligere bilsentrert byutvikling vil planlegging ut fra mobilitetspyramiden gjøre byen mer tilgjengelig og inkluderende for alle. Samtidig vil det bidra til kortere køer, bedre luftkvalitet og høyere trafiksikkerhet.

Figur 7 Mobilitetspyramiden

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal vi få dette til?

Ordliste

Redusere transportbehov

Ved å redusere transportbehovet reduserer man behovet for ny, arealkrevende infrastruktur, i tillegg til å redusere klimagassutslipp. Å forhindre at behovet for transport oppstår kan oppnås ved at en større del av tjenester og arbeid kan foregå digitalt, slik som det å ha hjemmekontor og å kunne løse bank- eller helsetjenester på nett. Å redusere transportbehovet kan skje ved å bygge en mer kompakt by, hvor man legger opp til sambruk og flerbruk av bygg⁷, som gjør at flere behov kan løses innenfor ens umiddelbare nærområde. Slik bidrar arealgrep utover transportsektoren til gode løsninger. Fortetting, transformasjon og det å bygge 5-minuttersområdet⁸ reduserer behovet for lengre reiser, og det vil være enklere å løse behovet med gange eller sykkel.

Redusere klimagassutslipp

For å redusere klimagassutslippene er det å flytte transporten fra bil til kollektiv, sykkel eller gange viktigst. Restriktive tiltak som parkeringsdekning og parkeringsavgift er de mest effektive for å redusere bilbruken, ellers handler tiltakene om å stimulere og legge til rette for å gjøre klimavennlige alternativer, slik som kollektiv, sykkel og gange, mer attraktivt.

Her kan kommunen planlegge bedre tilrettelegging, med omfattende sykkelveinett, god infrastruktur og trygg sykkelparkering, mens for eksempel innfartsparkeringer kan øke kollektivbruken og avlaste hovedårene for biltrafikk. Grønne korridorer, trygge ruter for gående og korte avstander vil gjøre det mer attraktivt å gå. I tillegg er kombinasjon av reisemidler blitt mer populært for dagens reisende. Kollektivtransport kombinert med bysykkel eller el-sparkesykkel kan dekke både lange og korte avstander. Her vil knutepunktutvikling, opprettelse av mobilitetspunkter med et utvalg av mobilitetsalternativer og tilrettelegging for økt framkommelighet på kommunale veier være viktig. Samtidig er det å bidra til holdningsendring også viktig for å bidra til en bærekraftig transportkultur. Holdningskampanjer, støtte til elsykkel og opplæring i trygg sykkeltransport kan bidra til å minimere barrierene mot reisemiddelskifte.

7. Sambruk og flerbruk av bygg betyr å dele på bruk av lokaler, og at samme lokale kan brukes til flere formål. Et eksempel er en felles kantine for et bygningskvartal, fremfor at hvert bygg skal ha egen kantine

8. [Område hvor behov løses innenfor en reiseradius på 5 minutters gange](#)

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

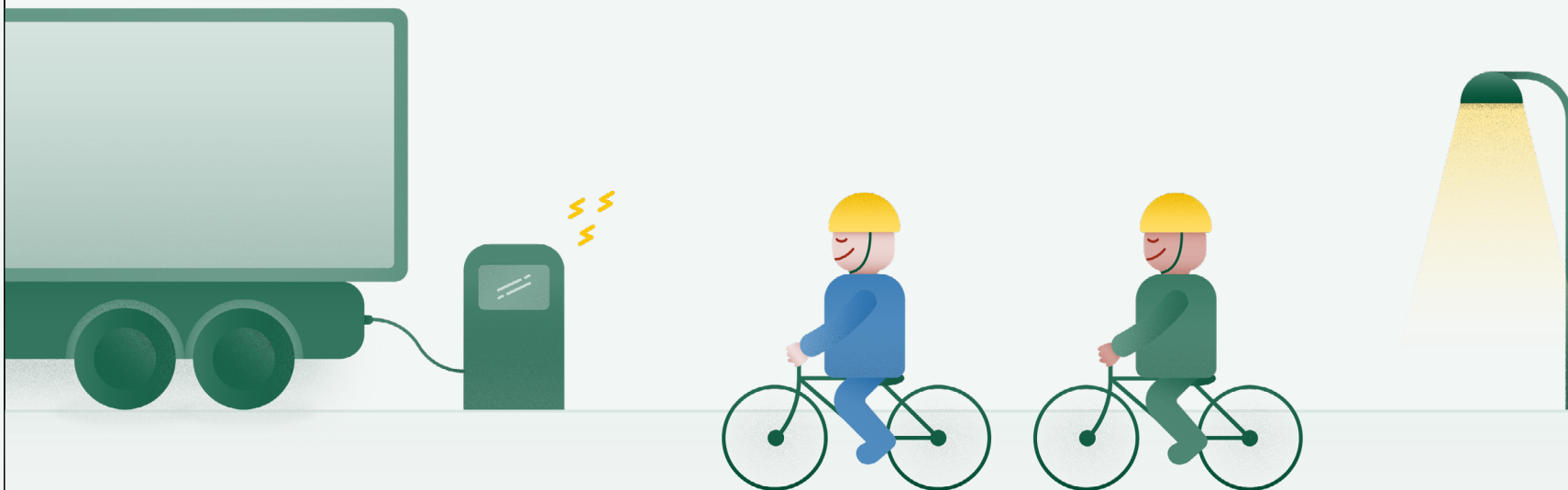
5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Varetransport og logistikk

En stor andel av utslippene kommer fra varetransport og logistikk, og tungtransporten har i liten grad gjennomgått en lik elektrifisering som personbilparken de siste 10 årene. Det ligger dermed et stort potensial i å rette tiltak mot denne delen av transportsektoren. Her vil en effektivisering av leveringsrutene kunne gi gevinster i form av redusert kjøring, samtidig som en flytting av levering på bil til mindre, mer effektive el-kjøretøy vil være aktuelle tiltak.

Til sist vil en elektrifisering av lastebiler og varebiler kunne redusere siste rest av klimagassutslipp. Kommunen kan tilrettelegge for en omstilling i tungtransport og varelogistikk ved å planlegge for hurtiglading av tungtransport, logistikknutepunkter med effektiv tilkobling til jernbane, lokale distribusjonspunkter for mindre kjøretøy og god sykkelinfrastruktur. Samtidig kan nullutslippssoner i sentrum bidra til et skifte fra fossilt kjøretøy til alternativer.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

4.6 Klimarobusthet

Vi vil:

- Bruke kommunens delplan for blågrønne strukturer samt skybruddsplan i arealplanleggingen.
- Inkludere konsekvenser av klimaendringer i risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) og i kommunens helhetlige ROS (HROS).
- Være føre var og forberede oss på konsekvensene av fremtidige klimaendringer. All ny planlegging og utbygging tar hensyn til dagens og fremtidens klima. Høye klimagassutslipp skal legges til grunn.
- Som hovedregel velge naturbaserte løsninger for klimatilpasning, og styrke naturens evne til å håndtere konsekvenser av klimaendringer.
- Jobbe tverrfaglig med klimatilpasning, slik at vi har en helhetlig tilnærming til utfordringene.
- Sikre naturlige flomveier i arealplanleggingen, og sette av sammenhengende areal til å håndtere naturfarene i et endret klima.
- Kartlegge lokal klimarisiko i kommuneplanens arealdel.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Strategien belyser hvilke konsekvenser Sandnes kan komme til å erfare i møte med klimaendringene. Skadepotensialet av disse konsekvensene vil avhenge av samfunnets evne til å tåle denne påkjenningen og likevel kunne fungere og opprettholde samme funksjoner som før. Dette kan beskrives som samfunnets sårbarhet eller robusthet. Et robust system er motstandsdyktig mot eksterne påkjenninger. Man kan redusere sårbarheten og øke robustheten gjennom tiltak som forbedrer evnen til å håndtere hendelsene. Klimatilpasning handler om å forhindre eller redusere skadene som følge av klimaendringer, gjennom planlegging og tiltak, slik som flomsikring og bruk av aktsomhetssoner.

Gjennom en helhetlig tilnærming, hvor kunnskap om fremtidige klimaendringer, bruk av naturens egen evne til klimatilpasning, og bærekraftig arealplanlegging kombineres, vil samfunnet være rustet til å håndtere klimaendringene.

Klimarisiko

Den oppsummerte risikoen forbundet med klimaendringer kalles for klimarisiko. Som nevnt innledningsvis er de mest konkrete risikoene forbundet med de fysiske konsekvensene av klimaendringer, slik som flom, ras, havnivåstigning og mer. Videre vil omstillingen til et lavutslippssamfunn også utgjøre en risiko, spesielt for kommuner og næringsliv. Strengere klimapolitikk, rask teknologisk utvikling og endret forbrukeradferd kan påvirke sysselsetting, skatteinngang, eiendomsverdi og befolkningsutvikling. Klimarisiko er sammensatt, og forsterker kommunens eksisterende risikobilde. Felles er at de alle også utgjør en finansiell risiko for kommunen. Kommunale investeringer og arealutvikling kan bli rammet dersom ikke fremtidige klimaendringer hensyntas i planprosessen. Figur 8 viser forskjellige typer klimarisiko som kan påvirke kommunen. Denne strategien retter seg mot fysisk klimarisiko og en helhetlig tilnærming til forebygging, men også i dette arbeidet vil finansiell risiko være til stede.

Figur 8 Ulike typer klimarisiko, og potensielle konsekvenser for kommunen. (Kilde: Kommunalbanken, 2018)

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

For å kunne forberede samfunnet på de effektene av klimaendringer som kommer, trenger vi å bruke kunnskap om fremtidige klimaendringer og hvordan vi lokalt vil påvirkes. Dette involverer å bruke framskrivninger av hvordan klimaendringer vil påvirke Sandnes minst 30 år frem i tid, og vurdere hvor sannsynlig det er at visse konsekvenser av klimaendringene, for eksempel flom, vil inntreffe. Videre må vi kartlegge hvilke verdier og infrastruktur som er utsatt, for så å vurdere hvilke tiltak og alternativer vi har for å håndtere mulige skader.

Figur 9 Analyse
av klimarisiko.

Naturbaserte løsninger for klimatilpasning

Naturens egne prosesser bidrar med effektive løsninger for klimatilpasning. Myr holder på store mengder vann og kan forhindre flom, vegetasjon fordrøyer og forsinker avrenning, skog kan forhindre skred, trær kan regulere temperatur og skaper skygge, bekker og elver kan holde på store nedbørsmengder, og mer. Slike egenskaper kalles goder eller tjenester vi får fra naturen. En sterk og mangfoldig natur er mer

robust i møte med konsekvensene av klimaendringer. Der det ikke er naturlig vegetasjon vil det å etablere naturbaserte løsninger kunne gi effektiv klimatilpasning samt positive tilleggseffekter, slik som blant annet økt områdekvalitet, rekreasjonsmuligheter og økt naturmangfold. I fortetting- og transformasjonsområder spesielt vil utfordringer med overvannshåndtering øke fordi avløpsnettets skal ta unna for flere boliger enn det kanskje er dimensjonert for. Her vil naturbaserte løsninger, som for eksempel regnbed og grønne tak, kunne ta unna overvannet før det når avløpssystemet, ved å fordrøye på stedet og redusere avrenning på harde, tette flater. Utarbeidelse av kommunedelplan for blågrønne strukturer vil omtale dette, og kartlegge naturområder som bidrar med slike tjenester.

Hvis økosystemer og naturmangfold ivaretas, vil naturen kunne bidra med klimatilpasning, opptak av klimagasser og andre viktige økosystemtjenester. Å bevare økosystemer er dermed fundamentalt for en klimarobust utvikling.

Meld. St. 26 (2022-2023) – Klima i endring
– sammen for et klimarobust samfunn

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

5.

Hvordan skal vi få dette til?

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

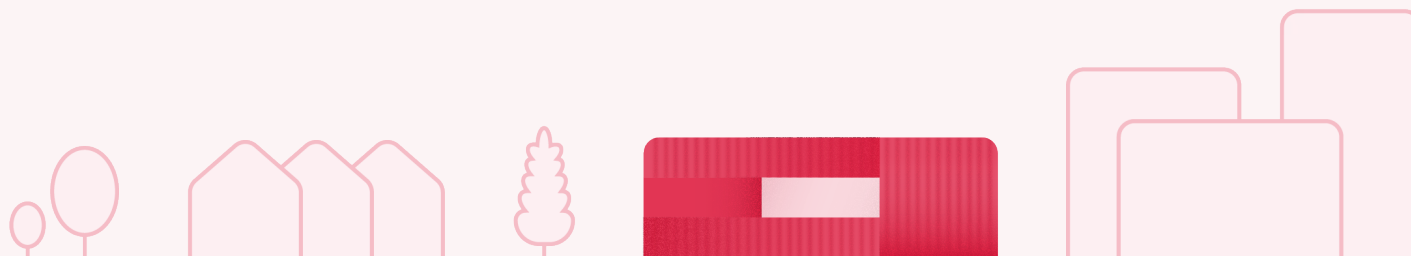
4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Klimastrategien beskriver hvordan vi kan jobbe for å møte klimaendringene på en konkret og bærekraftig måte. Den foreslår tiltak innenfor temaene areal og natur, bygg og anlegg, energi, mobilitet, forbruk og avfall og klimarobusthet. Dette er områder som berører mange aspekter av samfunnet, og vil kreve endringer både på individnivå og systemnivå. Tøffe virkemidler for omstilling vil møte motstand. Derfor er det viktig å ha flere tanker i hodet samtidig:

hvordan kan vi sikre at grep for å redusere klimagass-utslippene ikke bidrar til større sosial ulikhet, oppleves urettferdige eller får konsekvenser for viktige naturverdier? Å delta i klimaomstillingen må oppleves som noe positivt og nyttig, som kan gi gevinst, både for den enkelte og for storsamfunnet. Om vi klarer å nå målet avhenger i stor grad av oppslutningen rundt klimaarbeidet: Vi må ha alle med på laget.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

Til dette har vi fem verktøy vi kan bruke for å utnytte vårt handlingsrom:

- **Politikk og regulering:** Vårt aller sterkeste verktøy er politikk og regulering. Som planmyndighet har kommunen et stort handlingsrom til å styre utviklingen i en klimavennlig retning. Vi kan planlegge for endrede reisemønstre og mer effektiv bruk av arealer, og bruk av gulrot og pisk er effektive virkemidler for å stimulere til endring. Kommunen bør utnytte dette handlingsrommet i størst mulig grad.
- **Finans og forretningsmodeller:** Næringslivet er en viktig del av klimaomstillingen. En overgang til sirkulærøkonomi vil ikke være mulig dersom bærekraftige aktiviteter ikke blir lønnsomme. Derfor er det viktig at vi støtter bedrifter som vil satse på grønne forretningsmodeller, med for eksempel løsninger som fremmer deling eller ombruk. Kommunen har i tillegg makt til å påvirke endringer i markedet, ved å stille krav til slike løsninger i egne anskaffelser, og slik fjerne deler av risikoen for næringslivet og bidra til innovasjon.
- **Forskning og innovasjon:** Forskning og utvidelse av kunnskapsfronten legger til rette for innovative løsninger på klimautfordringen. Kommunen kan delta i forskningsaktiviteter som utvikler og piloterer gode klima- og energiløsninger, og som hever intern kompetanse. Tverrfaglig forskning legger også til rette for å bryte ned barrierer for vellykket klimaarbeid.
- **Kommunikasjon og bevisstgjøring:** Vellykket klimaomstilling er avhengig av god kommunikasjon, informasjon og bevisstgjøring. Dette skal bidra til at innbyggerne slutter opp om klimamålet, aksepterer klimatiltak som påvirker dem i hverdagen og tar gode klimavalg. Innbyggerundersøkelsen viser at innbyggerne er bekymret for konsekvensene av klimaendringer. Likevel er det mange som ikke tror kommunen blir et bedre sted å bo dersom kommunen når klimamålene. Det viser et uutnyttet potensial i kommunens kommunikasjon av klimaarbeidet. Vi skal derfor ta en aktiv rolle i å formidle kunnskap om utfordringene, hva vi som kommune gjør for å nå klimamålene, og hvordan innbyggerne kan delta i klimaomstillingen.
- **Samarbeidsarena og møteplasser:** Klimaomstillingen er inngripende i store deler av samfunnet. For å finne de beste løsningene, som også ivaretar sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft, er det viktig at alle blir hørt i omstillingen. Derfor vil kommunen bidra til å skape arenaer for medvirkning, diskusjon og innspill mellom alle samfunnsaktører. Videre vil Sandnes fortsette forpliktende samarbeid med nabo-kommuner, og delta i nasjonale nettverk for erfaringsutveksling og samarbeid.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal vi få dette til?

Ordliste

Rapportere, evaluere og justere

Klimastrategien peiler retningen for klimagass-reduksjon innenfor innsatsområdene, og legger grunnlaget for aktivitetene våre på disse feltene. For at strategien skal være operasjonaliserbar og styrende er det viktig å ha målbare mål som rapporteres på, evaluering av arbeidet og så utføre eventuelle justeringer for å sikre at arbeidet virker etter sin hensikt. Strategien vil følges opp med kvantifiserbare mål og tiltak innen hvert innsatsområde, som i sin helhet vil utgjøre kommunens klimabudsjett.

Dette erstatter det tradisjonelle handlingsprogrammet, og vil vise tydelig tiltakenes bidrag til å nå klimamålene. Klimabudsjettet vil være et dedikert kapittel i kommunens årlige handlings- og økonomiplan (HØP) og vil også vise finansiering av tiltakene. Klimabudsjettet vil «bo» i styringssystemet Framsikt, som slik fordeler ansvar for gjennomføring av tiltakene til riktig virksomhet.

All politikk og alle
beslutninger må
ta utgangspunkt i at
ressurser er knappe.

NOU 2023:25 – Omstilling til lavutslipp

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal vi få dette til?

Ordliste

Ordliste

CCS

Carbon, capture and storage. Engelsk begrep for karbonfangst og lagring.

CO₂

Klimagassen karbondioksid. Se også «klimagass».

DIREKTE KLIMAGASS- UTSLIPP

Utslipp som oppstår innenfor et avgrenset område, her er kommunens geografiske grenser brukt. Dette er utslipp kommunen blir målt på.

ENERGI- EFFEKTIVISERING

Tiltak for å bruke mindre energi på å løse en oppgave.

ENERGI- FLEKSIBILITET

Mulighet for å bytte mellom energiløsninger, eller å utjevne eller utsette energibehovet etter praktiske eller økonomiske hensyn.

FLERBRUK

Her brukt om å bruke et bygg eller anlegg til flere formål.

FOSSIL ENERGI

Energi fra fossile kilder, slik som kull, olje eller gass.

FOSSILFRI

Teknologi eller aktivitet som ikke bruker fossil energi. Her kan biodrivstoff brukes, slik som biogass, som vil ha noen utslipp. Se også «utslippsfri».

GJENBRUK

Å bruke en gjenstand til et annet formål, ved å tilpasse den. For eksempel å lage drivhuskasser av gamle vinduer.

GJENVINNING

En gjenstand brytes ned til et råmateriale som brukes i produksjonen av en ny vare. Det kan også være å hente ut energien fra varen, f.eks. ved forbrenning.

INDIREKTE KLIMAGASS- UTSLIPP

Utslipp som oppstår utenfor et gitt område, her brukt om utenfor kommunens grenser. Utslipp vi i Sandnes forårsaker andre steder, grunnet vårt forbruk.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

KARBONFANGST OG -LAGRING

Det norske begrepet for CCS. Industriell fjerning av CO₂ ved å fange og lagre klimagasser i geologiske formasjoner under havbunnen. Teknologien blir installert direkte på anlegg som har klimagassutslipp, og så fraktet ut.

KARBONLAGER

Ulike lagre av karbon i for eksempel jordsmonn, vegetasjon eller havet.

KARBONOPPTAK

Naturlig opptak av CO₂ i jordsmonn, skog og annen vegetasjon, via fotosyntese.

KLIMAFOT- AVTRYKK

Summen av direkte og indirekte utslipp.

KLIMAGASS

Gass som ved forbrenning av fossile brenslere slippes ut og fanges i atmosfæren, som forårsaker økt drivhuseffekt. De viktigste klimagassene er karbondioksid (CO₂), metan (CH₄) og lystgass (N₂O).

KLIMALOVEN

Lov som fastsetter Norges mål for utslippsreduksjon innen år 2030, 2035 og 2050.

KLIMAMÅL

Målene for utslippsreduksjon, fastsatt i klimaloven. Er også kalt for utslippsmål.

KLIMAREGNSKAP

Regnskap over en virksomhets klimagassutslipp fra hvilke kilder.

KLIMAOMSTILLING

En omstilling av samfunnet, og alle dets funksjoner, institusjoner, regimer og holdninger, for å nå målet om å bli et lavutslippsamfunn.

KLIMARISIKO

Risiko for skader eller tap som følge av klimaendringer.

KLIMAROBUST

Motstandsdyktighet til de negative effektene av klimaendringer.

KLIMATILPASNING

Tiltak for å forhindre eller redusere skade som følge av klimaendringer, og evne til å utnytte positive effekter av klimaendringer.

Klimastrategi for Sandnes kommune

Innhold

1. Strategien kort
oppsummert

2. Mål og strategier

3. Hvorfor arbeide
med klima?

4. Våre innsatsområder

4.1 Areal og natur

4.2 Bygg og anlegg

4.3 Energi

4.4 Forbruk og avfall

4.5 Mobilitet

4.6 Klimarobusthet

5. Hvordan skal
vi få dette til?

Ordliste

LAVUTSLIPP- SAMFUNN

Et samfunn hvor klimagass-
utslippene er redusert for
å motvirke skadelige virkninger
av global oppvarming, definert
til 90-95 % reduksjon,
sammenlignet med 1990-nivå.

OMBRUK

Bruk av en gjenstand på
nytt til samme formål uten
å gjøre vesentlige endringer
ved den. Bruktmarkedet er
i de fleste tilfeller ombruk:
kjøp og salg av brukte varer
som brukes slik de er.

REFERANSEÅR

Året som sammenlignes med
målene om utslippsreduksjon.
Klimaloven bruker 1990 som
referanseår, men kommuner
har generelt brukt 2009
ettersom klimaregnskapet
for kommuner har data
tilbake til dette. Det er
enighet blant kommunene
på Nord-Jæren om å bruke
2015 som referanseår.

ROS

Risiko- og sårbarhetsanalyse.

SIRKULÆR ØKONOMI

En økonomi hvor ressurser går
i et kretsløp av bruk, ombruk,
gjenbruk og gjenvinning,
og som ikke er avhengig
av kontinuerlig tilførsel av
nye, jomfruelige ressurser.

UTSLIPPSFRI

En aktivitet eller teknologi
som ikke slipper ut klimagasser.
Elektriske motorer er eksempel
på utslippsfri teknologi.

SANDNES
KOMMUNE

Klimastrategi for
Sandnes kommune

2025–2035